

ת"פ 6817/12/15 - מדינת ישראל נגד ש ע

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני כב' השופט הבכיר אמנון כהן
ת"פ 6817-12-15 מדינת ישראל נ' ע
בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ליזו וולפוס

10 בינואר 2017

המאשימה

נגד
ש ע
ע"י ב"כ עו"ד אחמד עואודה

הנאשם

החלטה

הנאשם, כבן 34, הורשע עפ"י הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בשתי עבירות בגין אלימות במשפחה.

הנאשם נשוי למתלוננת כ-14 שנים, ולזוג 5 ילדים בגילאים שבין 5 ל-14 שנים.

בהתאם לאמור באישום הראשון, ביום 22.11.15, צעקה המתלוננת על ילדיה שאינם עוזרים לה בעבודות הבית, הנאשם יצא מחדרו ובעט במתלוננת ברגלה הימנית, החזיק נעל והכה אותה באמצעות הנעל. בהמשך, החזיק בידה השמאלית וכן בצווארה ודחף אותה לעבר הקיר. בגין אישום זה, הורשע הנאשם בתקיפה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 379, בנסיבות סעיף 382(ג) לחוק העונשין.

באישום השני נטען, כי ביום 2.11.15, שבה המתלוננת מאשפוז בבית חולים. הנאשם לא האמין למתלוננת כי הייתה בבית חולים, ולפיכך קילל אותה וסטר לה. הנאשם שבר צלחות בבית, זרק את האוכל על הרצפה וצעק על המתלוננת שתצא מהבית. הנאשם הודה, כי כאשר המתלוננת ביקשה לצאת מחדר השינה לכיוון הסלון, הוא סגר את הדלת שבין חדר השינה לסלון בכוח על כף ידה של המתלוננת, וכתוצאה מכך נגרם למתלוננת שבר בכף היד. המתלוננת נזקקה לטיפול רפואי, אשר במסגרתו שמו גבס על כף ידה. בגין אישום זה, הורשע הנאשם בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 380, בנסיבות סעיף 382(ג) לחוק העונשין.

הסדר הטיעון לא התייחס לעניין העונש, אך הוסכם, כי הצדדים יטענו לעונש באופן חופשי לאחר קבלת תסקיר מטעם שירות המבחן.

בעניינו של הנאשם הוגשו 4 תסקירים מטעם שירות המבחן ונתייחס אליהם בקצרה.

בתסקיר הראשון שהוגש לדיון שנקבע ליום 13.4.16, צוין, כי הנאשם חווה מצוקה רגשית קשה ומטלטלת בעקבות אבדן אמו, והעריך, כי יש קשר בין מצבו הרגשי שחווה בעקבות האבדן באותה תקופה, לבין התנהגותו האלימה כלפי בת זוגו.

אשתו של הנאשם מסרה לשירות המבחן, כי לאורך השנים היה בינה ובין בעלה קשר קרוב ותומך, וכי בשנה האחרונה הנאשם התקשה למצוא עבודה, מה שהוביל למתיחות, לחץ ויצירת חיכוכים קולניים ביניהם.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו והסביר את מעורבותו בעבירות הנוכחיות בלחצים ומתחים עקב קשייו למצוא עבודה מסודרת והמצוקה הכלכלית שנוצרה בבית.

שירות המבחן המשיך וציין, כי הנאשם שולב בקבוצה טיפולית קצרת טווח של שליטה בכעסים, כי הוא מגיע לפגישות כנדרש "וכן אנו רואים לנכון שעליו להמשיך בתהליך הטיפול בקבוצה על מנת להפיק תועלת מירבית".

בנוסף, ציין שירות המבחן, כי קיימת רמת סיכון בינונית להישנות התנהגות אלימה מצד הנאשם כלפי אשתו, אם הנאשם לא יעבור תהליך טיפולי-ייעודי.

בסופו של התסקיר הראשון, ציין שירות המבחן, כי הוא ממליץ לדחות את המשך הדיון לתקופת ניסיון טיפולית למשך 3 חודשים כדי לבדוק את יכולתו של הנאשם להמשיך ולשתף פעולה בהליך הטיפול. בנוסף, ציין שירות המבחן, כי להערכתו, יציאתו של הנאשם לעבודה, עשויה להפחית את הלחץ הכלכלי והמתח במשפחה.

בהחלטה מיום 13.4.16, נעתרתי לבקשת שירות המבחן ודחיתי את הטיעונים לעונש ליום 10.7.16, כדי לאפשר לנאשם להמשיך ולשתף פעולה בהליך הטיפול. כמו כן, ציינתי, כי אם וכאשר תבוא הצעה קונקרטית ליציאה לעבודה, אשקול את הבקשה לגופה.

לדיון שנקבע ליום 14.7.16, הגיש שירות המבחן תסקיר משלים.

בתסקיר זה, ציין שירות המבחן, כי הנאשם סיים תהליך טיפולי במסגרת קבוצה טיפולית קצרת טווח, המיועדת לטיפול בגברים שביצעו עבירות אלימות נגד בנות זוגם. הנאשם השתתף ב-9 מפגשים, היה שותף פעיל בקבוצה, וניכר, כי הוא עושה מאמצים להתמודד עם התנהגותו הבעייתית.

שירות המבחן התרשם, כי השתלבותו של הנאשם בקבוצה קצרת טווח זו הייתה חיובית והועילה לו, וכי בכוונתה לשלב את הנאשם בקבוצה טיפולית מעמיקה ואינטנסיבית יותר.

בסופו של התסקיר השני, התרשם שירות המבחן, כי הנאשם הפיק ונתרם מהתהליך הטיפול שהחל בו, וכי להרחקתו מהבית ישנה השפעה אפקטיבית עליו, ולאור התרשמותו, כי שליחתו של הנאשם למאסר בין כותלי הכלא עלולה לקטוע

את התהליך הטיפולי שהחל בו, המליץ שירות המבחן להימנע מכך, וכן המליץ, כי אם בית המשפט יראה לנכון להטיל על הנאשם מאסר בפועל, מומלץ, כי יהיה זה לתקופה קצרה ככל שניתן, במסגרת עבודות שירות. כמו כן, המליץ שירות המבחן, להעמיד את הנאשם בצו מבחן במטרה לשלבו בקבוצה טיפולית ארוכת טווח, ייעודית לגברים שהשתמשו באלימות כלפי בנות הזוג.

בישיבת יום 14.7.16, הודיעה התביעה, כי בעקבות תסקיר שירות המבחן, המציין, כי מדובר בשלב התחלתי וראשוני, קיימת חשיבות בהמשך כיוון טיפולי. התביעה ציינה, כי עמדתה בתיק הינה מאסר "אך אנו סבורים כי יש לתת ניסיון נוסף לבדיקת המשך השתלבותו בטיפול, ואנחנו מבקשים שבית המשפט לא ייתן גזר דין היום, וככל שהנאשם יהיה מוכן להמשיך במסגרת טיפולית, לדחות את הדיון בגזר הדין לאחר הפגרה".

ב"כ הנאשם ציין, כי הנאשם נמצא בתנאי מעצר בית כ-7 חודשים, אך הוא מתקשה למצוא עבודה מאחר שהמעסיקים אינם מוכנים להתחייב לפקח על הנאשם.

בהחלטתי מיום 14.7.16, קיבלתי את עמדת התביעה לדחות את מתן גזר הדין כדי לאפשר לנאשם להמשיך בתהליך הטיפולי-שיקומי. כמו כן, ציינתי, כי אם הנאשם ימציא מסמך מפורט וברור על מקום העבודה המוצע, ועל התחייבותו של המעסיק לדווח למשטרה על כך הפרה והיעדרות מהעבודה, אשקול בקשה זו בכובד ראש. בהמשך ההחלטה, דחיתי את הטיעונים לעונש ולקבלת תסקיר משלים ליום 29.9.16.

בתסקיר הנוסף שהוגש מטעם שירות המבחן לדיון שנקבע ליום 29.9.16, ציין שירות המבחן, כי בתקופת הדחייה, ולאחר שהנאשם סיים השתלבותו בקבוצה טיפולית קצרת טווח, הוא שולב בטיפול במסגרת "מרכז המשפחה" בבית חנינה, במטרה לקבל טיפול פרטני. כמו כן, נמסר, כי הנאשם נמצא בשלב התחלתי של הטיפול, מגיע לפגישות ומשתף פעולה.

בנוסף, ציין שירות המבחן, כי שבועיים קודם לכן, החל הנאשם להשתלב בקבוצה טיפולית של שליטה בכעסים ארוכת טווח, שמתקיימת במסגרת שירות המבחן. בנוסף, ציין שירות המבחן, כי הנאשם מבטא רצון ומוכנות להמשיך בתהליך הטיפולי בו הוא נמצא, וכן נראה כי הוא עושה מאמצים לשינוי דפוסי חשיבה והתנהגות בעייתית אצלו.

בסופו של תסקיר, חזר שירות המבחן על התרשמותו כי הנאשם הפיק ונתרם מהתהליך הטיפולי, וכי לנוכח התרשמותו, כי למעצרו בעקבות מעורבותו בביצוע העבירות והרחקתו מהבית ישנה השפעה אפקטיבית עליו, חזר על המלצתו הקודמת.

בישיבת יום 29.9.16, ביקשה התביעה פעם נוספת לדחות את הטיעונים לעונש "כדי שהנאשם ימשיך להשתלב ולהוכיח את עצמו, כדי שנוכל לשקול בחיוב את עמדתנו העונשית".

ב"כ הנאשם חזר וציין, כי הנאשם שוהה במעצר בית כ-10 חודשים בתנאים קשים, וטען, כי התיק בשל לסיום.

בהחלטתי מיום 29.9.16, נעתרתי פעם נוספת לבקשת התביעה והוריתי על קבלת תסקיר משלים, כדי שהנאשם ימשיך בקשר עם שירות המבחן וישולב בקבוצה טיפולית. בד בבד, הקלתי במעט בתנאי מעצר הבית.

בתסקיר המשלים האחרון שהוגש לדיון הקבוע ליום 22.12.16 נמסר, כי במהלך תקופת הדחייה, הנאשם המשיך להשתלב בקבוצה טיפולית, הנאשם ביטא מחוייבות ונכונות להתמדה בתהליך הטיפולי, וכי עד כה התקיימו 11 מפגשים, שאליהם הקפיד הנאשם להגיע בזמן.

שירות המבחן ציין פעם נוספת, כי התרשם שהנאשם נתרם מתהליך הטיפול הקבוצתי, וכי קיימת חשיבות רבה שהוא ימשיך בתהליך טיפול זה על מנת שיפיק תועלת מרבית.

המתלוננת עצמה מסרה שהיא מעוניינת היום לסיים את היחסים הזוגיים שלה עם הנאשם, וכי החלה בתהליכי הגירושין בבית הדין השרעי. גם הנאשם עצמו הביע את רצונו לסיים את הקשר הזוגי עם אשתו. שירות המבחן התרשם, כי לריחוק ולפרידה בין בני הזוג, הייתה השפעה בעלת ערך בביסוס המרחק האישי הנדרש בין בני הזוג **"ולזה הייתה תרומה לפריחתם האישית, העצמאית והנפרדת של בני הזוג"**.

בסופו של תסקיר, שב שירות המבחן והדגיש, כי שליחתו של הנאשם למאסר בין כותלי הכלא, עלולה לקטוע את התהליך הטיפולי שהחל בו, והמליץ להימנע מכך. כמו כן, ציין שירות המבחן, כי אם בית המשפט יראה לנכון להטיל על הנאשם מאסר בפועל, **"אנו נמליץ שזה יהיה לתקופה קצרה ככל שניתן, שתרוצה במסגרת של עבודות שירות, מאחר והוא נושא אחריות בגידול ופרנסת ילדיו, לצד מאסר על תנאי משמעותי, וזאת בנוסף להעמדתו בצו מבחן במטרה לשלבו בקבוצה טיפולית ארוכת טווח, ייעודית, לגברים שהשתמשו באלימות כלפי בנות הזוג, וכן להמשיך לשמש עבורו כמסגרת סמכותית, מפקחת ומציבה גבולות ברורים להתנהגות נורמטיבית"**.

הטיעונים לעונש

בפתח הדיון ביום 22.12.16, ציינה התובעת, ברוב הגינותה, כי היא **"חשה התלבטות"**, וכי היא מבקשת להתייעץ עם הממונה על התיק **"ולראות האם אפשר לשנות את הגישה בתיק"**.

סבור הייתי, כי לנוכח השתלשלות העניינים בתיק זה, תסכים התביעה להמלצת שירות המבחן, אך, הן אני והן ב"כ הנאשם, הופתענו לשמוע, כי התביעה אינה מסכימה להמלצת שירות המבחן **"אך אנו כן נסכים לעונש נמוך מהמתחם"**.

התביעה טענה, כי מדובר בעבירות חמורות, וכי יש להעביר מסר חד וברור בנוגע לעבירות אלימות כלפי נשים.

התביעה טענה, כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל, אך היא מוכנה שבית המשפט יגזור על הנאשם עונש הנמוך מהמתחם, דהיינו 8 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת, בניכוי 8 ימים בהם היה הנאשם במעצר, שלאחריהם שוחרר למעצר בית אצל אביו.

ב"כ הנאשם טען, כי התביעה השלתה אותו, את הנאשם, את אביו, את אשתו ואת ילדיו, וזאת לאחר שהתביעה היא שביקשה ששירות המבחן יבחן גם תכנית טיפולית.

כמו כן ציין, כי למרות ששירות המבחן המליץ לסיים את התיק כבר בתסקיר השני, ביקשה התביעה פעמיים לדחות את הטיעונים לעונש ו"הם נתנו לנו את הרושם שהעמדה שלהם תהיה חיובית".

לגופו של עניין, טען ב"כ הנאשם, כי לבני הזוג 5 ילדים, לנאשם אין הרשעות קודמות, וכי האירועים אותם ביצע הנאשם, היו בעקבות סיטואציה כלכלית קשה אליה נקלעו בני הזוג. בנוסף, ציין את העובדה שהנאשם היה במעצר בית תקופה של כשנה בה היה מנותק מאשתו ומילדיו.

כמו כן, ציין, כי גם כאשר התאפשר לנאשם לצאת למצוא עבודה, לא נמצא מקום שהיה מוכן להעסיקו ובה בעת לפקח עליו. לדבריו, בתחילת חודש דצמבר השנה, החל הנאשם לעבוד בשתי משמרות. כמו כן, ציין את התקופה הקשה בה היה הנאשם במעצר בית בבית אביו, בו התגוררו 3 נפשות בשני חדרים.

לטענתו, דווקא במקרה זה, יש להעביר מסר אחר, דהיינו, שבית המשפט מתחשב מאוד במי שמשתקם ועושה צעדים גדולים בעניין זה.

כל צד הגיש פסיקה התומכת, לשיטתו, בעמדתו העונשית.

במתן גזר הדין, נצעד לפי המתווה שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין.

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות הינו שלמות גופן וביטחונן של נשים. מידת הפגיעה הייתה רצינית, שכן באחד המקרים נשברה ידה של המתלוננת והושמה בגבס.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה, ניתן לומר, כי קיימת קשת רחבה של עונשים בגין עבירות של אלימות במשפחה.

התובעת הציגה שני פסקי דין. במקרה אחד, עפ"ג 38706-01-12 (ניתן ביום 2.4.12), אישר בית המשפט המחוזי בירושלים עונש מאסר לתקופה של 18 חודשים על נאשם שתקף את אשתו שהייתה באותה עת בהיריון, וכן הורשע בעבירות נוספות כמו שהייה בלתי חוקית ואיומים. ואולם, המקרה שהוצג אינו דומה למקרה דנן, מה גם שלנאשם היו 6 הרשעות קודמות ומאסר על תנאי היה תלוי ועומד נגדו.

התובעת גם הציגה את עפ"ג 31964-05-11 (ניתן ביום 6.6.11), בו קיבל בית המשפט המחוזי בירושלים ערעור על קולת העונש, והטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 10 חודשים, ואולם המדובר בנאשם שהורשע במספר רב יותר של עבירות בגין אלימות במשפחה וכן עבירות נוספות.

מאידך, הציג ב"כ הנאשם מספר גזרי דין בהם הוטלו עונשים קלים יותר, לרבות של"צ ועבודות שירות.

אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ניתן לומר, כי אין מדובר בתכנון שקדם לביצוע העבירות, למתלוננת נגרם נזק (שבר ביד), והסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות היו בעיות כלכליות בבית.

בנסיבות אלה, אני קובע, כי מתחם העונש ההולם בגין שתי העבירות, נע בין מאסר שיכול שירוצה בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, שירות המבחן ציין, כי הטלת מאסר על הנאשם בשלב זה תפגע בהליך השיקום והפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם תהיה גדולה בהיותו מפרנס 5 ילדים. הנאשם נטל אחריות על מעשיו ועשה מאמצים גדולים לחזור למוטב. כעולה מתסקיר שירות המבחן, לנאשם נסיבות חיים קשות שהייתה להן השפעה על ביצוע העבירות ולנאשם אין עבר פלילי.

כאן מן הראוי לציין, כי גם אם הייתי קובע מתחם עונש גדול יותר, הרי שבהתאם לסעיף 40ד לתיקון 113, מאחר שאין כל מחלוקת שהנאשם השתקם לאחר שעבר טיפול ממושך מטעם שירות המבחן, הרי שהיה מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם ולהקל בעונשו של הנאשם.

יפים לעניין זה הדברים שנאמרו ברע"פ 3711/13, **הושיאר נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים ביום 16.7.13), כדלקמן:

"שיקולי שיקום הם, אמנם, בעלי מעמד חשוב עת מאזן בית המשפט בין שיקולי הענישה, הגמול וההרתעה, במלאכת גזירת הדין. במקרים שבהם נרתם הנאשם להליך שיקומי, או מראה נכונות כנה לעשות כן - עשויים שיקולי השיקום אף לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול".

בעניין אחר, קבע בית המשפט העליון כדלקמן:

"בית המשפט יטה לבקר את שיקולי שיקומו של הנאשם על פני שיקולים אחרים, כאשר הוא משתכנע כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו, או כי קיים סיכוי ממשי לשיקומו, וכך הוא במקום שבו נראה עקבי הליך השיקום שבו מצוי המבקש/המערער" (רע"פ 8176/12, ראהב נ' מדינת ישראל, פורסם במאגרים ביום 15.11.12).

בנסיבות אלה, אני מקבל את המלצתו החוזרת ונשנית של שירות המבחן שאין להטיל היום מאסר בפועל על הנאשם ומאידך, מאחר ואין להקל ראש בעבירות בגין אלימות במשפחה, נראה לי, כי ניתן לשקול את המלצתו החילופית של שירות המבחן להטיל על הנאשם מאסר שירוצה במסגרת של עבודות שירות.

בנסיבות אלה, ומבלי להביע דעה סופית, אני מורה לממונה על עבודות השירות להגיש חוות דעת בדבר האפשרות שהנאשם יבצע 3 חודשי עבודות שירות ציבוריות.

חוות הדעת תוגש עד ולא יאוחר מיום 20.2.17.

קובע למתן גזר הדין ליום 21.2.17 בשעה 10:30.

מובהר לנאשם כי עליו להתייצב לדיון וכי לא יקבל הזמנה נוספת.

הממונה על עבודות שירות יוכל להזמין את הנאשם באמצעות ב"כ עו"ד עואודה, טלפון: 052-2873983; פקס: 02-6242166.

יש לשלוח ההחלטה לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, י"ב בטבת תשע"ז, 10 בינואר 2017, במעמד הצדדים.